

**Nagovor predsednika Državnega sveta Mitje Bervarja na temo
»Sporazum TTIP ali kako nam korporacije poskušajo ugrabiti
prihodnost«**

(Državni svet, 13. februar 2015, od 9.00 do 12.00 ure)

Spoštovane udeleženke in udeleženci današnjega posveta, spoštovani organizatorji posveta Umanotera – Slovenske fundacije za trajnostni razvoj, spoštovani dr. Igor Šoltes, član poslanske skupine Zelenih v Evropskem parlamentu in član Odbora za notranji trg in varstvo potrošnikov, spoštovani državni svetnik Branimir Štrukelj, cenjeni referenti, spoštovani državni svetniki in poslanci DZ, spoštovani mediji ter vsa zainteresirana javnost,

dovolite mi, da vas vse skupaj lepo pozdravim v dvorani Državnega sveta, drugega doma slovenskega parlamenta!

Tema današnjega posveta je zadnjih nekaj let predmet vročih polemik tako v sferi civilne družbe kot tudi politike. Nedvomno je dolgotrajna svetovna gospodarska kriza upravičeno spodbudila razmišljanja o morebitnih spremembah na področju gospodarskega sodelovanja med ZDA in državami Evropske unije. Cilj tega razmisleka naj bi bila predvsem večja gospodarska rast in blaginja držav in prebivalcev na obeh kontinentih. Temu je pritrdila tudi neodvisna ocena gospodarskih učinkov sporazuma, ki jo je naročila Evropska komisija. Med drugim lahko EU po napovedih ekspertov računa na 119 milijard evrov letno, ZDA pa na 95 milijard evrov gospodarskih koristi. Raziskovalci so še ugotavljali, da bi liberalizacija trgovine med EU in ZDA imela pozitiven

vpliv na svetovno trgovino in prihodke - ti naj bi se zvišali skoraj za 100 milijard evrov. Vse to je bil impulz, da sta ZDA in EU začeli s pogajanja, ki sedaj potekajo že v osmem krogu.

A odziv civilne družbe in nevladnih organizacij z obeh strani Atlantika je bil do ugotovitev o zgolj pozitivnih učinkih sporazuma zelo kritičen in izrazito skeptičen. Javnost se je razdelila na zagovornike in nasprotnike. Predvsem so se okrepile skrbi, da diskusija in posledična pogajanja o novih razmerjih potekata premalo transparentno in skrito pred očmi javnosti. Nekatera poglavja sporazuma je civilna družba še posebej kritično izpostavila.

Gre za vprašanja, ki zadevajo okolje, delovna mesta, javne storitve, kulturno izjemo ter posege v pravice potrošnikov zaradi manjšanja varnostnih standardov, predvsem na področju kmetijstva in hrane. Med drugim so v sporazumu tudi določbe, ki omogočajo lastninjenje vodnih virov, pri čemer naj poudarim, da je bil Državni svet RS v letu 2013 oz. 2014 pobudnik zapisa pravice do zdrave pitne vode kot temeljne človekove pravice v našo ustavo.

Številne je zmotil tudi predlagani mehanizem za reševanje sporov med vlagatelji in državami, (t.i. ISDS), saj bi v predlagani obliki lahko posebej prizadel majhne države, ki bi zaradi moči multinacionalk lahko izgubile pomemben del zakonodajne avtonomije.

Če se dotaknemo področja predelovalnih in storitvenih dejavnosti,

naša podjetja kot eno poglavitnih ovir za uspešnejši nastop na ameriškem trgu navajajo obseg administrativnih in tehničnih predpisov oz. razhajanj v regulaciji med ZDA in EU, prav v tem delu pa bi sporazum prinesel bistvene pozitivne spremembe.

Ključna pridobitev sporazuma bi bilo zmanjšanje necarinskih trgovinskih ovir. 80 % vseh potencialnih ekonomskih koristi bi izhajalo iz zmanjšanja stroškov birokracije in regulacije, sproščanja trgovine s storitvami ter odpiranja postopkov javnih naročil.

Seveda lahko rečemo, da so pogajanja med EU in ZDA za Slovenijo prav tako pomembna za izvozno naravnost naših podjetij, vendar se morajo slovenska politika, vlada in institucije pri tem zavedati, potencialnih nevarnosti, ki prežijo preko omenjenega sporazuma in možnosti, da bi izgubili nacionalno suverenost ter moč in način odločanja razvoja naše države.

Zato bi na tem mestu le nekaj dni po praznovanju slovenskega kulturnega praznika rad opozoril, kako pomembno je, da ohranjanje ter spodbujanje evropske kulturne, glasbene, avdiovizualne in filmske raznolikosti še naprej ostane izven mandata teh pogajanj. Kakršnokoli tolmačenje, ki bi glasbene, avdiovizualne in filmske dejavnosti enačilo z gospodarsko dejavnostjo je po mojem trdnem prepričanju neustrezno. Pravna podlaga za kulturno izjemo je zapisana v UNESCO-vi Konvenciji o varovanju in spodbujanju kulturne raznolikosti, h kateri je pristopila tudi Slovenija, zato je ne smemo postavljati pod vprašaj.

Del slovenske civilne družbe se je postavil na stran kritikov sporazuma in na vlado naslovil vprašanja, ki zadevajo vsebino sporazuma in način pogajanja o njem.

Zagotovo se lahko z našo kritično civilno družbo strinjamo, da se je o odprtih vprašanjih potrebno pogovoriti, in razjasniti vsak dvom, da bi lahko sporazum predstavljal nevarnost za demokracijo, družbo in okolje.

Spoštovani,

predvideva se, da bo Evropski parlament sporazum ratificiral že letos, veljati pa naj bi začel prihodnje leto. Možnost, da bi sporazum potrjevale tudi države članice posamično, ostaja negotova. Vse to so vprašanja, ki zadevajo tudi naš ustavni in pravni red. Ker gre torej za vitalna vprašanja naše nadaljnje nacionalne suverenosti in kakovosti življenja naših državljanov je prav, da o vsem tem spregovorimo na najvišji ravni, vključno z vsemi deležniki in predstavniki civilne družbe.

Hvala za vašo pozornost.